

LISTY

skřítko Lískáčka pro rodiny s dětmi

List 13/2015 - BŘEZEN

LÍSKA

Lískáčkovo březnové téma: **Řemesla**

Co nás čeká:

- **Hledáme řemeslníka** (pro děti od 3 let, ve spolupráci s rodiči, aktivita venku, délka dle potřeby)
- **Odlévání stop** (pro děti od 3 let, ve spolupráci s rodiči, aktivita venku, cca 45 minut, při nepříznivých podmínkách může trvat i déle)
- **Razítka** (pro děti od 6 let, ve spolupráci s rodiči, aktivita uvnitř, 30 minut)

Příběh s Lískáčkem:

Byl krásný teplý jarní den a děti s Lískáčkem vyrazili k potoku. Chtěli zjistit, jestli už neuvídí první žabky. Prohlíželi oba břehy, dívali se pod drny a kameny, až nakonec došli ke staré vykotlané vrbě. Ale co to? Na vrbě byly všechny větve ořezané. Zůstal tu jen kmen.

„Podívejte se! Někdo ořezal všechny větve na vrbě. Jen tu nechal kmen,“ zvolal Tomáš a ukazoval na strom.

„Kdo to mohl udělat? Copak se takhle řežou stromy? Teď je úplně zkažený a určitě uschne,“ rozčilovala se Jitka. Jen Lískáček se usmíval a oči mu šibalsky svítily. „Co kdybychom zkusili vypátrat pachatele? Žabky tu nejsou a tak stejně nemáme co dělat,“ jen tak ledabyly navrhl.

„Tak jo. Pěkně to tomu uličníkovi spočítáme. Tahle se chovat ke stromům. Copak neví, jak jsou pro nás důležité?“ souhlasil s nápadem Tomáš a už se díval po zemi, aby našel nějaké stopy.

Prohlíželi trávu, kmen i potok. V blátě u kmenu našli otisky podrážek, piliny a kousek látky. Ten, kdo strom řezal, si při práci natrhl košili. Kousek dál od vrby našli vrbový proutek a další stopu. Vydali se tím směrem a našli další proutek, a kousek dál zase další. A tak se po cestičce z proutků dostali zpátky do městečka. Na ulicích už se hledalo hůře, ale i tady jim pomáhaly poztráčené proutky. Nakonec došli až k malému domku, který stál kousek od domu, kde bydleli babička s dědečkem.

„Co teď? Půjdeme dovnitř?“ ptal se nejistě Tomáš. Odvaha už ho opustila a nevěděl, co dělat. „Já myslím, že bychom mohli chvíli počkat, jestli nepůjde ven. Můžeme se zeptat, jestli o vrbě něco neví,“ zašeptala Jitka a dívala se na dveře do domečku. „To bychom se taky mohli načekat!“ zasmál se Lískáček. „Co ty pořád máš? Jen se směješ, vypadáš, že všechno víš, ale nic neřekneš,“ začal se čertit Tomáš.

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

nadace
partnerství
| LIDÉ A PŘÍRODA

Zlínský kraj

V tu chvíli někdo otevřel dveře a v nich stál usměvavý stařeček. „Děti, co tady děláte? Hledáte něco?“ „My?“ vypískla překvapeně Jitka. „My tady jen pátráme.“ „Pátráte? A po čem?“ zadíval se na ně zvědavě stařeček. „Počkat, nejste vy děti od babičky z konce ulice? Ona vás poslala určitě pro hotový koš. Tak pojdte dál,“ a otevřel dveře a vedl je dovnitř. Děti nevěděly, co se vlastně stalo. Hledaly uličníka, a nakonec jsou u stařečka, kterého neznají, ale on je zná. Navíc je stařeček asi i uličníkem, který ořezal vrbu.

„Tak tady to máte. Babička mi volala předevcírem, že se jí rozbil koš na dřevo, a že rychle potřebuje nový. Tak jsem ji z vrbového proutí udělal tento. Co na něj říkáte? Bude se líbit?“

„To vy jste ořezal tu vrbu u potoka?“ zamračil se na něj Tomáš. „Hm. Myslíš tu, která roste kousek od lesa? Ano, tu jsem už ořezal,“ odpověděl zamýšleně dědeček. „Udělal jsem z toho proutí tento koš.“

„A to vám není líto toho stromu? Jak teď bude žít bez větvi? Vždyť mu zbyl jen kmen. Tahle tam uschne!“ spustila Jitka, které bylo ořezané vrby opravdu líto. „Ale počkat, počkat. To bude nějaké nedorozumění. Vždyť je to vrba hlavatá, která potřebuje ořezat, aby dávala dobré proutí na pletení košíků a ošatek. Každý rok je z ní to nejlepší proutí. Kdybych ji neořezal, tak by z ní nic nebylo,“ začal vysvětlovat stařeček, která už pomalu chápal, o čem děti mluví. „Já jsem košíkář a proutky na vrbě pěstuju, abych měl z čeho plést. Z čeho si myslíte, že je třeba taková pomlázka nebo tento koš?“

„A to té vrbě nevádí, když ho takhle ořežete?“ zeptala se ještě nedůvěřivě Jitka. „To víš, že ne. Oni jí ty větve zase narostou,“ usmál se na ni stařeček.

Děti u košíkáře ještě chvíli zůstaly a dozvěděly se hodně zajímavých věcí o košíkářství a pletení z proutí. Dokonce si zkusily i uplést kousek koše. Nakonec se rozloučily a vyrazily s novým košem domů za babičkou.

Lískáčkov
bádání:

Hledáme řemeslníka

Věk: od 3 let ve spolupráci s rodiči

Místo: venku

Pomůcky: žádné

Motivace: Naši kamarádi ani netušili, že poblíž jejich domu bydlí košíkář. A kdyby to náhodou věděli, tak by určitě nedokázali nikomu říct, co takový košíkář dělá. A co vy? Nemáte někde poblíž košíkáře, hrnčíře, pekaře nebo jiného řemeslníka?

Postup:

Vyrazíme na průzkum okolí. Tentokrát ale nepůjdeme do přírody. Budeme hledat řemeslníky, a ty v přírodě nenajdeme. Ono se občas hodí vědět, že poblíž nás bydlí třeba takový hodinář nebo truhlář. Proto se budeme toulat blízkými i vzdálenějšími ulicemi. Necháme děti hledat vývěsní štíty a cedulky, oznamující, že na daném místě bydlí ten a ten. Cedulku vždy dětem přečteme a zeptáme se jich, co si myslí, že daný člověk dělá (např. notář, truhlář, stolař,...). Pokud se na cedulce uvádí výroba něčeho, tak se naopak ptáme, jak se říká člověku, který danou věc vyrábí (výroba zákusků - cukrář, prodej medu - včelař, prodej sazenic – zelinář, zahradník,...).

Tip: Pokud byste se chtěli o řemeslech dozvědět více, můžete se podívat do knihovny a půjčit si nějakou knihu na prohlížení. Například v knize Řemesla od autorů Kláry a Jana Smolíkových zažijete dobrodružné putování učeně Matěje a čerta Lukáše, kteří se na své cestě seznámí s celkem 16ti řemesly. Kniha je doplněna i pěknými obrázky.

Lískáčkův
pokus:

Hrajeme si na hrnčíře

Věk: od 3 let ve spolupráci s rodiči

Místo: venku, uvnitř

Pomůcky:

- **Procházka:** sáčky na hlínu a písek, lopatka, látková taška na nošení vzorků
- **Tvoření doma:** nasbírané vzorky různých druhů hlíny a písek, miska na míchání hlíny s vodou, voda, tác nebo pracovní ubrus

Motivace: Víte, kdo to je hrnčíř? Ano, je to člověk, který vyrábí hrnky, misky a jiné věci z hlíny. Ale víte, co všechno jeho práce obnáší? Nejen, že vyrábí hrnky, maluje je a prodává. Ale hrnky vyrábí z hlíny, kterou si musí také sám nachystat. Dnes si materiál koupí v obchodě, ale dříve si tu správnou hlínu musel najít a nakopat sám. A my si jeho práci teď vyzkoušíme.

Postup:

- **Procházka:**

Vypravíme se na výpravu do okolí. Naším cílem bude najít různé druhy hlíny, ze kterých pak budeme zkoušet vyrábět misky. Od každého nalezeného druhu hlíny si do sáčku lopatkou nabere vzorek (cca 0,5 kg). Nezapomeneme si nabrat i trochu písku, abychom mohli porovnávat hlínu s pískem. Snažíme se, abychom nabírali pouze hlínu bez rostlin apůdních živočichů.

- **Tvoření doma:**

1. Naším cílem je, zkusit všechny nasbírané hlíny a vybrat tu nevhodnější pro výrobu misek.
2. Nachystáme si pracovní prostor, kde budeme míchat hlínu s vodou a také vyrábět misky. Je vhodné počítat s možností, že hlína může padat na zem. Proto pracujeme nejlépe v místnosti s omyvatelnou podlahou.
3. Do misky dáme první vzorek hlíny. Přidáme vodu a vypracujeme „hlínové těsto“, ze kterého následně budeme na připraveném tácu vyrábět misky. Jde to? Jestli ne, zkusíme další vzorek. Jde vyrobit misku z písku?

Tip:

Misky nemusíme tvořit až doma. Můžeme si vzít vodu v PET lahvi s sebou na procházku a tvořit misky přímo v místě nálezů hlíny.

Lískáčkovo
tvoření:

Pomlázka

Věk: od 6 let ve spolupráci s rodiči

Místo: uvnitř nebo venku

Pomůcky: 8 stejně silných pružných vrbových proutků (cca 60 cm dlouhých), 2 delší proutky na rukojeť, provázek, pentli, nůž, zahradnické nůžky (nejsou podmínkou), pracovní podložku nebo pracovní ubrus

Motivace: Blíží se Velikonoce a s nimi i doba řezání proutků na pomlázku. Ale umíte si ji sami uplést? Nebo kupujete pomlázku hotovou v obchodě? Při procházce se dívejte kolem sebe a zkuste si najít 10 stejně tlustých asi 60 cm dlouhých proutků. Pak si z nich podle našeho návodu můžete zkusit uplést pomlázku. Není to nic těžkého a výsledná práce vás určitě potěší.

Postup:

1. Nachystáme si 8 stejně silných pružných vrbových proutků (cca 60 cm dlouhých), 2 delší proutky na rukojeť, provázek, pentli, nůž, zahradnické nůžky (nejsou podmínkou).

2. Vezmeme si 8 stejně silných pružných vrbových proutků (cca 60 cm dlouhých). Proutky si srovnáme silnými konci k sobě a svážeme provázkem, aby se nám s nimi dobře pracovalo.

3. Proutek na rukojeť si nařízeme nožem. Poté nůž otočíme a tupou stranou postupně celý proutek podélně rozštípeme na dvě stejné poloviny.

4. Vezmeme si polovinu rozštípnutého proutku a prostrčíme ho ve spodní části mezi 8 proutků tak, aby držel. Začneme omotávat rukojeť. Proutek namotáváme těsně vedle sebe.

5. Konec proutku opět prostrčíme skrz 8 proutků, utáhneme a vyčnívající zbytek uřízneme nožem nebo ustříhneme zahradnickými nůžkami.

6. 8 proutků si rozdělíme na 2 poloviny (4 a 4 proutky).

7. Vezmeme pravý vnější krajní proutek, prostrčíme uprostřed mezi proutky na levé straně (2 a 2) a vrátíme ho zpět na pravou stranu, ale na kraj uvnitř.

8. Poté vezmeme levý vnější krajní proutek, prostrčíme uprostřed mezi proutky na pravé straně (2 a 2) a vrátíme ho zpět na levou stranu, opět na kraj uvnitř. Takto stále střídáme levou a pravou stranu.

9. Na konci pomlázku pevně zavážeme pentlí a zkrátíme konec zahradnickými nůžkami.

10. Hotová pomlázka.

Pochlub
se Lískáčkovi:

Jak to dopadlo?

Stalo se vám něco zajímavého? Chcete se ještě na něco zeptat? Pište Lískáčkovi na adresu Liskacek@post.cz. Už se moc těší. A také nám můžete napsat, jaké téma byste v našich listech uvítali.

Lískáčkovo
opakování:

Zkuste si odpovědět

- Víte, co dělá košíkář?
- Proč se hlavaté vrby ořezávají?
- Jací řemeslníci bydlí ve vašem okolí?
- Co dělá hrnčír?
- Z čeho se vyrábí hrnečky, misky a džbány?
- Z čeho se plete pomlázka?
- Jak se říká tomu, kdo peče sladkosti?

Sestavila: Lenka Pavelčíková
odborná spolupráce: Iva Koutná, Marie Kordulová